

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО - ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

Галузь знань - 08 «Право»
Спеціальність - 081«Право»
Освітній рівень - перший (бакалаврський)»
Шифр за ОПП: ОК 25
Мова навчання: українська

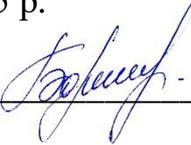
Кропивницький 2025

Розробник:

БОНДАРЕНКО Ольга, завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін ДонДУВС
кандидат юридичних наук, доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільно-
правових дисциплін ДонДУВС
Протокол № 2 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

_____

Ольга БОНДАРЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Право»
« 29 » серпня 2025 р

Гарант ОПП

_____

Ольга БОНДАРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	3-й	3-й
Семестр:	5,6-й	5,6-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	6 / 180	
Модулів:	4	
Змістових модулів:	4	
Лекції:	28 годин	16 годин
Семінарські:	-	-
Практичні:	32 години	16 годин
Самостійна робота:	120 годин	148 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачена	
Підсумковий семестровий контроль:	залік, екзамен	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:4

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

Формування у здобувачів теоретичних знань та практичних навичок застосування норм, які регулюють діяльність учасників цивільного процесу та суду з метою захисту прав та законних інтересів фізичних, юридичних осіб та держави.

Завдання:

Вивчення змісту наступних процесуальних категорій: форми здійснення судової влади та її функції; джерела цивільного процесуального права та їх будова; поняття та значення цивільних процесуальних правовідносин, форми захисту цивільних прав та законних інтересів; засади цивільного процесу;

міжнародного приватного права									
Володіти та вміло застосовувати у діяльності норми матеріального і процесуального права		+			+				
Здобувати відомості з різних джерел правничої діяльності та оперувати ними.	+						+		
Кваліфікувати факти та підсумовувати їх			+				+	+	
Реалізовувати правовий висновок у проектах відповідних правових актів			+	+	+	+	+	+	
Консультувати щодо способів захисту прав та законних інтересів особи	+		+			+	+	+	+
Застосовувати вибіркові способи захисту прав та інтересів в суді та поза ним			+			+	+		+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Загальні засади цивільного судочинства.										
Тема1. Загальні положення цивільного процесуального права України	8	2		2	4	12	2	-	2	8

Тема 2. Принципи цивільного процесуального права .	12	2		2	8	10	-	-	-	10
Тема 3. Цивільні процесуальні правовідносини	12	2		2	8	14	2	-	2	10
Разом за змістовим модулем 1	32	6		6	20	36	4	-	4	28
Модуль 2										
Змістовий модуль 2. Процесуальний статус учасників, цивільна юрисдикція, доказування та докази.										
Тема 4. Правовий статус учасників судового процесу	14	2		2	10	14	2	-	2	10
Тема 5 Цивільна юрисдикція	10	2		2	6	6	-	-	-	6
Тема 6. Докази та доказування	10	2		2	6	10	2	-	2	6
Разом за змістовим модулем 2	34	6		6	22	30	4	-	4	22
Модуль 3										
Змістовий модуль 3. Процесуальні строки. Судові виклики, повідомлення, витрати.										
Тема 7. Процесуальні строки	10	2		2	6	10	-	-	-	10
Тема 8. Судові виклики і повідомлення	12	2		2	8	14	2	-	2	10
Тема 9. Судові витрати та заходи процесуального примусу	14	2		4	8	14	2	-	2	10
Разом за змістовим модулем 3	36	6		8	22	38	4	-	4	30
Модуль 4										
Змістовий модуль 4. Провадження в суді										
Тема 10. Позовне провадження	18	2		2	10	14	2	-	2	10

Тема 11. Наказне провадження.	10	2		2	6	8	-	-	-	8
Тема 12. Спрошене та заочне провадження	12	2		2	8	10	-	-	-	10
Тема 13. Окреме провадження	10	-		2	8	10	-	-	-	10
Тема 13. Судове рішення	12	2		2	8	10	-	-		10
Тема 14. Апеляційне та касаційне оскарження.		2		2	8	14	2	-	2	10
Тема 15. Виконання судових рішень у цивільних справах.		-		-	8	10	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 4	61	10		12	56	76	4	-	4	68
Усього годин	180	28	-	32	120	180	16	-	16	148

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Загальні засади цивільного судочинства.

Тема 1. Загальні положення цивільного процесуального права України

Поняття, предмет та метод цивільного процесуального права.

Система цивільного процесуального права.

Джерела цивільного процесуального права України.

Поняття цивільного судочинства та його види.

Стадії цивільного процесу.

Тема 2. Принципи цивільного процесуального права.

Поняття та система принципів цивільного судочинства.

Загальні принципи правозастосування (верховенства права, правової визначеності, пропорційності (субсідіарності) тощо).

Принципи цивільного судочинства.

Тема 3. Цивільні процесуальні правовідносини.

Поняття процесуальних правовідносин та їх ознаки .
Види цивільно процесуальних правовідносин.
Суб'єкти та об'єкти процесуальних правовідносин.
Зміст процесуальних правовідносин

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Процесуальний статус учасників, цивільна юрисдикція, доказування та докази.

Тема 4. Правовий статус учасників судового процесу.

Суд як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Система судів цивільної юрисдикції. Апарат суду.

Склад суду. Права та обов'язки головуєчого в судовому засіданні. Відводи та самовідводи суддів: підстави та порядок.

Учасники справи: поняття, склад, права та обов'язки.

Представники як учасники судового процесу. Інші учасники судового процесу

Тема 5 Цивільна юрисдикція.

Поняття цивільної юрисдикції.

Поняття підсудності цивільних справ та її види.

Правила територіальної підсудності цивільних судів та наслідки їх порушення.

Процедура передачі справ з одного суду до іншого.

Тема 6. Докази та доказування.

Поняття доказування, його стадії.

Предмет доказування.

Розподіл обов'язків по доказуванню. Підстави звільнення від доказування.

Поняття та класифікація доказів. Належність доказів. Допустимість доказів.

Достовірність доказів. Достатність доказів. Засоби доказування.

Модуль 3

Змістовий модуль 3. Процесуальні строки. Судові виклики, повідомлення, витрати, заходи примусу.

Тема 7. Процесуальні строки.

Поняття процесуальних строків та їх види.

Обчислення процесуальних строків.

Продовження та поновлення процесуальних строків.

Поняття розумності строку та критерії її оцінки.

Тема 8. Судові виклики і повідомлення.

Поняття та види судових викликів і повідомлень.

Засоби здійснення судових викликів і повідомлень.

Судові повістки. Зміст та порядок вручення судових повісток.

Обов'язок учасників судового процесу повідомляти суд про зміну свого місця

проживання (перебування, знаходження) та про причини неявки в судові засідання.

Розшук відповідача.

Тема 9. Судові витрати та заходи процесуального примусу.

Види судових витрат.

Попереднє визначення суми судових витрат.

Судовий збір. Порядок сплати, повернення та звільнення від сплати судового збору.

Витрати, пов'язані з розглядом справи.

Відстрочення та розстрочення судових витрат, зменшення їх розміру або звільнення від їх оплати. Розподіл судових витрат між сторонами.

Заходи процесуального примусу

Модуль 4

Змістовий модуль 4. Змістовий модуль 4. Провадження в суді

Тема 10. Позовне провадження.

Поняття і суть позовного провадження.

Поняття позову. Види позовів. Забезпечення позову.

Заяви по суті справи, їх види. Позовна заява, її зміст і форма. Документи, що додаються до позовної заяви.

Відкриття провадження у справі. Підготовче провадження.

Завдання і строки розгляду справи по суті. Відкриття розгляду справи по суті.

З'ясування обставин справи та дослідження доказів.

Судові дебати та ухвалення рішення. Фіксування судового процесу.

Тема 11. Наказне провадження.

Поняття судового наказу.

Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ.

Форма і зміст заяви про видачу судового наказу. Судовий збір .

Порядок розгляду заяв про видачу судового наказу. Набрання наказом законної сили. Скасування.

Тема 12. Спрошене та заочне провадження.

Категорії справ, що розглядаються в порядку спрощеного провадження.

Порядок та особливості розгляду справ в порядку спрощеного провадження.

Передумови розгляду в порядку заочного розгляду.

Порядок та особливості розгляду справ в порядку заочного розгляду.

Тема 13. Окреме провадження.

Поняття окремого провадження.

Види справ, що розглядаються в порядку окремого провадження.

Порядок розгляду справ окремого провадження.

Особливості розгляду справ в порядку окремого провадження

Тема 14. Судове рішення.

Поняття і види судових рішень.

Порядок ухвалення судових рішень та постановлення ухвал, їх форма.

Законність і обґрунтованість судового рішення. Зміст рішення суду.

Проголошення судового рішення.

Виправлення опісок та арифметичних помилок у судовому рішенні. Додаткове рішення суду.

Роз'яснення судового рішення. Набрання рішенням суду законної сили.

Тема 15. Апеляційне та касаційне оскарження.

Поняття та завдання апеляційного провадження. Право на апеляційне оскарження.

Подання апеляційної скарги. Порядок розгляду справ у суді апеляційної інстанції та повноваження суду апеляційної інстанції.

Рішення суду апеляційної інстанції. Апеляційне оскарження ухвал суду першої інстанції.

Поняття і завдання касаційного провадження.

Право на касаційне оскарження та порядок його здійснення.

Повноваження суду касаційної інстанції.

Тема 16. Виконання судових рішень у цивільних справах.

Звернення судових рішень до виконання.

Негайне виконання судових рішень. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню.

Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання. Зупинення виконання.

Поворот виконання рішення, постанови. Порядок відновлення втраченого судового провадження..

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

– словесні методи навчання;

– наочні методи навчання;

– практичні методи навчання;

– проблемно-пошукові методи навчання;

– активні методи навчання, у тому числі з використанням моделювання судових засідань.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної та заочної форм здобуття освіти

Підсумковий контроль – ЗАЛІК	Підсумковий контроль – ЕКЗАМЕН
Аудиторна робота – 80 балів	Аудиторна робота – 40 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 10 балів
Залік	Екзамен – 50 балів
Усього за навчальну дисципліну (освітній компонент) – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну (освітній компонент) – 100 балів

Для переведення оцінок у бали у разі підсумкового контролю у формі заліку необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{МКО} + \text{КДО} * 0,5 + \text{КНО}} * 16 =$$

- AP – результат аудиторної роботи;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських занять/практичних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни). Якщо МКО складає дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;
- КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених занять.

Для переведення оцінок у бали у разі підсумкового контролю у формі екзамену необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{МКО} + \text{КДО} * 0,5 + \text{КНО}} * 8 =$$

- AP – результат аудиторної роботи;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських занять/практичних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни). Якщо МКО складає дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;
- КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених занять.

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

– 45-50 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю виконав/виконала завдання правильно, допустив/допустила 1-2 помилки, вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 35-44 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти виконав/виконала усі завдання та допустив/допустила незначні лексичні та граматичні помилки, володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 25-34 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти виконав/виконала усі завдання та допустив/допустила значні лексичні та граматичні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-24 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання та робить значні лексичні та граматичні помилки, які суттєво впливають на результат, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82-89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75-81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67-74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти

			оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Васильєв С. В. Енциклопедія цивільного судочинства: основні інститути та теоретичні засади. Київ: Алерта, 2021. 658 с.
2. Фазикош В.Г., Булеца С.Б., Заборовський В.В., Феннич В.П. Цивільний процес: підручник. Вид. дім «Гельветика», 2022. 932 с.
3. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підруч. / О.В. Гетманцев, Л.А. Кондрат'єва, Л.А. Остафійчук, А.Л. Паскар, І.Ю. Татулич; за ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 412 с.
4. Цивільне процесуальне право України (Особлива частина): підруч. / О.В. Гетманцев, Л.А. Кондрат'єва, Л.А. Остафійчук, А.Л. Паскар, І.Ю. Татулич; за ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
5. Цивільне процесуальне право України: підручник. Вид. 2-ге, переробл. та допов.: у 2 т. / за загальною ред. д.ю.н., професора, академіка М. М. Ясинка. Київ: Алерта, 2021. Т. 1. 330 с.
6. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. Василюк Н. В., Гулька Б. І., Кота О.О. Київ: ВД «Дакор», 2021. 1028 с.
7. Цивільний процес: навч. посіб. / О. Г. Бортнік, О. Л. Зайцев, В. А. Кройтор та ін.; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 336 с.
8. Цивільний процес: навч. посіб. / кол. авт.: К. Р. Резворович, О. С. Юнін, М. П. Юніна та ін. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 224 с.

Додаткові

1. Арістова І. В. Роль принципів цивільного процесуального права в судовій правотворчості сучасного правосуддя. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 40-46. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/28074>.
2. Білянська Н. В. Визнання необґрунтованими активів та їх стягнення вхід держави як підстава припинення права власності. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 2(20). С. 366-378.

3. Білянська Н. В. Договір по сурогатне материнство: окремі проблемні питання правового регулювання. Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав у сучасних умовах в Україні: матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Чингізхана Нуфатовича Азімова (Харків, 12 січня 2024 р.). Харків, 2024. С. 73-75.
4. Бондаренко О.О. Недобросовісна реалізація процесуальних прав у цивільному судочинстві: особливості у справах, що виникають із сімейних правовідносин. *Наше Право*. 2024 р. №2. С. 428-435.
5. Бондаренко О.О., Панфілова-Турчіна А.В., Степанов С.В. Цивільне судочинство в Україні в умовах воєнного стану: організаційно-процесуальні виклики та шляхи адаптації. *Європейські перспективи*. 2024. №4. С. 470-477.
6. Божко М. В. Треті особи у цивільному процесі України: дис. ... д-ра філософії. Київ, 2024. 211 с.
7. Бойко В. В. Форми реалізації принципу розумності в цивільному процесі. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 47–54.
8. Боровська І. А, Петровський А. В. Особливості реалізації принципу судового керівництва (casemanagement) у цивільному судочинстві України *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 6. С. 68-75.
9. Боровська І. А. Правовий статус сторін та третіх осіб у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави (в контексті реалізації принципу правової визначеності). *Актуальні питання у сучасній науці*. Серія «Право». 2024. № 1(19). С. 322-335.
10. Боровська І. А. Реалізація принципу пропорційності у цивільному судочинстві України за участю третіх осіб у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 11. С. 139-143.
11. Боровська І. А., Білянська Н. В. Співвідношення принципів верховенства права та законності у цивільному судочинстві України. *Юридичний вісник*. 2023. № 2. С. 7-14.
12. Боровська І. А., Веренкіотова О. В. Принцип концентрації у цивільному судочинстві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 80-83.
22. Ватрас В. А., Нечипорук Л. Д. Цивільна процесуальна дієдатність як умова реалізації права на позов у цивільному процесі. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 3. С. 125–129.
17. Гопанчук. В. Вибір способу захисту порушених прав та інтересів - ключова умова дотримання законності у цивільному процесі. *Приватно-правові механізми захисту прав людини*. Матеріали міжкафедрального науково-теоретичного круглого столу, (Київ, 10 грудня 2021 року). Київ : Нац. акад. внутр.

справ, 2021. С. 42-45.

23. Гусаров К. В. Відповідач та треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, у справах про відшкодування шкоди, заподіяною війною. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. №3(31). С. 529–537.
24. Гусаров К. В. Позивачі та треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору, у справах про відшкодування шкоди, заподіяною війною. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 2(30). С. 28–35.
25. Гусаров К. В. Сторони та треті особи у справах про відшкодування шкоди, заподіяною війною. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. №3(21). С. 583–592.
26. Кравченко І. О., Котвяковський. Ю. О. Законодавчі прогалини та механізми їх подолання за рахунок судової правотворчості в цивільному судочинстві України. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 62-67.
URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/28077>.
27. Круглик В. В. Поняття та юридична природа процесуального правонаступництва. *Нове українське право*. 2024. № 1. С. 139–144.
28. Кругляк К. Б. Еволюція правового регулювання інституту сторін у цивільному процесі України. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 8(36). С. 595–605. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/13792>.
29. Кругляк К. Б. Інститут сторін у цивільному процесі іноземних держав. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 8(26). С. 625–636. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/14084>.
30. Куцик К. В. Деякі аспекти надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку за цивільним процесуальним законодавством України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 89-97. URL: http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/05/APP-02_2023_FINAL.pdf
31. Куцик К. В. Захист персональних даних в контексті реалізації конституційного права на недоторканність особистого життя. *Реалізація норм Конституції України у цивільних та інших приватно-правових відносинах: проблеми теорії і практики: матеріали міжвузівського науково-теоретичного круглого столу, присвяченого 25-й річниці Конституції України (м. Київ, 22 черв. 2021 р.)*. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2021. С. 43-51.
32. Куцик К. В. Підстави надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку за цивільним процесуальним законодавством України. *Право і суспільство*. 2023. № 3. С. 102-110.
33. Куцик К. В. Процесуальна економія під час здійснення цивільного судочинства в умовах воєнного стану: огляд законодавчих ініціатив. *Журнал східноєвропейського права*. 2023. № 107. С. 23-29. URL:

http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2023/02/kutsyk_107.pdf 39. Куцик К. В. Штраф у цивільному процесі: історична перспектива. *Актуальні питання сучасного приватного права: збірник наукових праць*. Національна академія внутрішніх справ. Київ. 2021. С. 66-77.

34. Кучер В. О. Процесуальна діяльність сторін у справах щодо визначення місця проживання дитини: окремі питання доказування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 2. С. 134–136.

35. Кучер В. О. Цивільні процесуальні обов'язки сторін у позовному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія «Право». 2024. Випуск 84. Ч. 1. С. 311–316.

36. Кучер В. О., Парасюк В. М., Бориславський Р. А. Зловживання позивачем процесуальними правами в контексті залишення позовної заяви без розгляду. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №2. С. 106–111.

37. Постанови Пленуму Верховного Суду в цивільному судочинстві. 6-те вид., допов. і перероб. Упорядники: Вереша Р.В., Карпунцов В.В. Київ: Алерта, 2023. 468 с.

38. Резворович К. Р., Шепеленко Д. К. Захист прав, порушених внаслідок використання об'єктів авторського права штучним інтелектом. *Наукові перспективи*. 2024. № 2(44). С. 1228-1238.

39. Рябченко Ю. Ю. Цивільний процесуальний статус як наукова категорія: перспективи впровадження у правотворчість та правозастосування. *Часопис Київського університету права*. 2021. № 2. С. 163–169.

40. Сидоренко Н. О. Цивільна процесуальна правосуб'єктність органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб. *Право і суспільство*. 2023. № 6. С. 108–114.

41. Тихомиров Д. О., Білянська Н. В., Петровський А. В. Особливості розгляду справ, пов'язаних із визначенням місця проживання малолітньої дитини, в порядку цивільного судочинства. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. №. 5(33). С. 639–650.

42. Тихомиров Д. О., Петровський А. В. Цивільний процесуальний статус сторін як учасників справи позовного провадження. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 6 (24). С. 648–657.

43. Чурпіта Г. В. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, та заінтересовані особи як учасники цивільних справ різних видів цивільного судочинства. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 2(20). С. 585–595.

44. Чурпіта Г. В. Цивільний процесуальний статус учасників справ позовного провадження. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. №3(31). С. 705–714.

45. Чурпіта Г. В., Білянська Н. В. Правове регулювання визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. №4(23). С. 172–184.
46. Чурпіта Г. В., Білянська Н. В. Правовий статус заявників та третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору (на прикладі справ, що виникають із сімейних правовідносин, а також справ про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення у дохід держави). *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 2(30). С. 205–214.
47. Чурпіта Г. В., Кирдан Б. В., Петровський А. В. Захист прав працівників профспілками в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*. 2024. №2(44). С. 1123–1133.
48. Чурпіта Г. В., Кирдан Б. В., Петровський А. В. Профспілки працівників правоохоронних органів як суб'єкти трудових правовідносин. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 2(30). С. 80–89.

Нормативно-правові акти

1. Цивільний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2004, № 40-41, 42, - 492с. (з наступними змінами та доповненнями).
2. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141(з наступними змінами та доповненнями).
3. Закон України «Про судоустрій і статус суддів». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545. (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
4. Закон України «Про виконавче провадження». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 30, ст.542, (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>.
5. Закон України «Про третейські суди». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2004, № 35, ст.412. (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>.
6. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 25, ст.198 (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>.
7. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, ст.282 (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

8. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356 (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]//Офіційний сайт Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). Рим.1950. (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

10. Закон України від 23.02.2006. № 3477-IV «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3477-15>.

11. Про міжнародне приватне право. Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV. ВВР. 2005. № 32. Ст. 422.

12. Загальна декларація прав людини: ООН; Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948 // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015

13. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966 р. // http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19.10.73 р.).

14. Кримінальний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88. (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

15. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж Ради». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 25, ст.198 (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text/>

16. Закон України «Про медіацію». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2022, № 7, ст.51 (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.

17. Господарський процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 6, ст.56 // Офіційний сайт Верховної Ради України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-комунікаційна система «МІА:Освіта»: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/mc/index.php/usr/login/login>

2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

3. Офіційний портал судової влади України. URL:

<https://court.gov.ua/fair/>

4. Офіційний портал Верховного суду України. URL:
<https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

5. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини URL:
<https://www.echr.coe.int/>

6. Офіційний сайт Національної школи суддів України. URL:
<https://nsj.gov.ua/>

7. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL:
<https://www.president.gov.ua/>

8. Офіційний сайт міністерства юстиції України. URL:
<https://minjust.gov.ua/>